

Zespół Szkół Gospodarczych
im. Mikołaja Spytka Ligęzy
w Rzeszowie

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny

Rzeszów, wrzesień 2024r.

Spis treści

PODSTAWA PRAWNA	3
WSTĘP	4
Czynniki chroniące i czynniki ryzyka	5
Analiza ankiet – czynniki chroniące i czynniki ryzyka wg UCZNIÓW	6
Analiza ankiet – czynniki chroniące i czynniki ryzyka wg RODZICÓW	8
Analiza ankiet – czynniki chroniące i czynniki ryzyka wg NAUCZYCIELI	11
Podsumowanie analizy	12
Podstawowe kierunki polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2024/2025:	14
1. MISJA SZKOŁY	15
2. SYLWETKA UCZNIĄ I ABSOLWENTA	15
3. CELE OGÓLNE, DZIAŁANIA WYCHOWAWCZE I PROFILAKTYCZNE	17
Działalność wychowawcza szkoły	18
Działalność edukacyjna szkoły	19
Działalność informacyjna szkoły	21
Działalność profilaktyczna szkoły	23
4. GŁÓWNE ZADANIA PROFILAKTYCZNO - WYCHOWAWCZE WYZNACZONE NA ROK SZKOLNY 2024/2025	25
5. FORMY REALIZACJI ZADAŃ	28
6. EWALUACJA PROGRAMU	34

PODSTAWA PRAWNA

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1762 ze zm.).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1915 ze zm.).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.).
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.).
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.).
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 276 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2024/2025.
- Statut Zespołu Szkół Gospodarczych w Rzeszowie.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2018 r., poz. 467)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej
- Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (dotyczy zakazu sprzedaży napojów energetycznych osobom poniżej 18 r.ż.)

WSTĘP

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny realizowany w Zespole Szkół Gospodarczych w Rzeszowie opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców i Samorząd Uczniowski oraz z przyjętej w szkole koncepcji pracy. Treści Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego są spójne ze Statutem szkoły, w tym ze szczegółowymi warunkami i sposobem oceniania wewnątrzszkolnego uczniów oraz szkolnymi programami nauczania.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego i kształcenia w zawodzie, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej. Jest ona oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie, a także w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych oraz innych problemów występujących w środowisku szkolnym i lokalnym z uwzględnieniem:

- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
- ewaluacji ubiegłorocznego programu wychowawczo-profilaktycznego realizowanego w roku szkolnym 2023/2024,

- wniosków i analiz z pracy zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych, zespołu wychowawczego,
- innych dokumentów i spostrzeżeń ważnych dla szkoły (m.in.: statut szkoły, koncepcja funkcjonowania i rozwoju szkoły, uwagi, spostrzeżenia, wnioski nauczycieli, uczniów, rodziców).

Podstawowym celem realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom ryzykownym. Ważnym elementem realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest także kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.

Podstawowe zasady realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego obejmują:

- powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności,
- respektowanie kompetencji organów szkoły (dyrektor, rada rodziców, samorząd uczniowski),
- współdziałanie ze środowiskiem lokalnym (np. udział organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły),
- współodpowiedzialność za efekty realizacji programu.

Czynniki chroniące i czynniki ryzyka

W celu identyfikacji czynników warunkujących zdrowie psychiczne ucznia jako jednostki oraz czynników zwiększających ryzyko zachowań problemowych, we wrześniu 2024 r. przeprowadzono ankietę wśród uczniów, ich rodziców oraz nauczycieli Zespołu Szkół Gospodarczych w Rzeszowie. Zebrane wyniki ankiet poddano wnikliwej

analizie, która posłużyła do wytypowania najważniejszych kategorii czynników ryzyka oraz czynników pozwalających rekompensować ich negatywne skutki.

Najważniejsze dane zamieszczono poniżej.

Analiza ankiet – czynniki chroniące i czynniki ryzyka wg UCZNIÓW

Ankietę wypełniło 172 uczniów Zespołu Szkół Gospodarczych w Rzeszowie. Spośród ankietowanych jedynie 17% zadeklarowało, że na co dzień czuje się szczęśliwymi. 8% uczniów odczuwa osamotnienie. 35% ankietowanych wskazało, że czasami odczuwa przygnębienie, a blisko 30% obojętność. Uczniowie wskazali, że w środowisku domowym czują się bezpiecznie (98%), a 85% z nich wskazało, że zawsze może liczyć na pomoc rodziców. Ankietowani poproszeni o wskazanie problemów, które ich dotyczą wskazali trudności w nauce (40%) oraz osamotnienie (20%). Blisko połowa ankietowanych przyznała, że jest uzależniona od telefonu i mediów społecznościowych. Przeważająca większość uczniów rozładowuje swoją złość i stres poprzez słuchanie muzyki. 70% ankietowanych uczniów nie lubi chodzić do szkoły. Osobą do której ankietowani uczniowie zgłosiliby się w razie problemów jest wychowawca (51%), na drugim miejscu wskazali pedagoga szkolnego (23%). Zapytani o relacje w zespole klasowym, połowa ankietowanych uznała je za dobre, a połowa za złe. 73% ankietowanych uważa, że ma swoje zdanie i nie ulega wpływom innych. 60% uczniów deklaruje brak uzależnień w ogóle. 24% uczniów przyznało uzależnienie od papierosów i podobna ilość od napojów energetycznych. 94% uczniów używa wulgaryzmów. Uczniowie deklarują znajomość zagrożeń w Internecie, a 80% z nich przyznaje, że nigdy nie było ofiarą cyberprzemocy. 45% ankietowanych uczniów przyznało, że padło ofiarą hejtu w szkole. 65% uczniów korzysta z telefonu powyżej 4h dziennie. Przeważająca większość uczniów (ok. 90%) przyznała, że w szkole funkcjonują jasne zasady i tyle samo uczniów odpowiedziało, że do tych zasad się stosuje. 76% uczniów nie spotkała się ze zjawiskiem namawiania do stosowania substancji psychoaktywnych w szkole (narkotyki, leki, dopalacze). 72% nie była świadkiem przemocy, zastraszania i wymuszania. 70% uczniów czuje się bezpiecznie w szkole. Wśród wymienianym powodów poczucia braku bezpieczeństwa uczniowie wskazywali najczęściej grupy kibiców w szkole oraz negatywne/patologiczne zachowania innych uczniów. 75% uczniów uważa ich stosunki z innymi uczniami za dobre lub poprawne. Dobre relacje z nauczycielami deklaruje aż 70% uczniów. 77% uczniów deklaruje, że potrafi rozpoznać fałszywe treści w Internecie i

blisko 70% ankietowanych weryfikuje informacje pochodzące z Internetu. Zdaniem uczniów czynnikami najlepiej chroniącymi przed zagrożeniami wieku dorastania są:

- Spójna postawa rodziców i nauczycieli ok. 40%
- Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień ok. 40%
- Organizacja wyjść i wycieczek integracyjnych ok. 40%

Uczniowie zostali również zapytani o powody nieobecności w szkole. 71% uczniów wskazało, że opuszcza zajęcia tylko w razie choroby, kiedy jest to konieczne. 67% uczniów uważa, że regularne korzystanie z mediów społecznościowych nie wpływa negatywnie na zdrowie. Dla połowy uczniów sytuacja polityczna i geopolityczna Polski, jako kraju jest obojętna. Tylko połowa uczniów podała nazwę ich zdaniem największego bohatera narodowego i w większości przypadków był to Józef Piłsudski. 53% uczniów nie zna technik szybkiego uczenia się. 65% uczniów deklaruje, że zna zasady Standardów Ochrony Małoletnich, obowiązujące w szkole.

Na podstawie analizy ankiety uczniów opracowano czynniki chroniące i czynniki ryzyka.

Czynniki ryzyka:

- Obniżony nastrój i poczucie osamotnienia
- Trudności w nauce i brak znajomości technik szybkiego uczenia się
- Uzależnienia od papierosów i napojów energetycznych
- Obojętność na sprawy gospodarcze, polityczne i geopolityczne Polski
- Brak świadomości szkodliwości regularnego korzystania z mediów społecznościowych na zdrowie.

Czynniki chroniące:

- Bezpieczeństwo w środowisku rodzinnym i możliwość rozmowy o problemach z rodzicami.
- Muzyka, która pomaga radzić sobie uczniom w sytuacjach stresu lub złości.
- Jasne zasady obowiązujące w szkole, których ogromna większość uczniów deklaruje, że przestrzega.
- Spójna postawa rodziców i nauczycieli.
- Wyjścia integracyjne.
- Wychowawca, którego uczniowie wskazali, jako osobę spośród pracowników szkoły do której zgłosiliby się w razie problemów (ponad 50%).

Analiza ankiet – czynniki chroniące i czynniki ryzyka wg RODZICÓW

Celem ankiety było zebranie opinii rodziców na temat środowiska wychowawczego w szkole sprzyjającego bezpieczeństwu i rozwojowi uczniów oraz zapobiegającego podejmowaniu przez młodzież zachowań ryzykownych, a także określenie czynników ryzyka, tak aby można było im skutecznie w szkole zapobiegać. Na pytania ankiety odpowiedziało 59 osób.

Wyniki ankiety przedstawiają się następująco:

Z udzielonych przez rodziców odpowiedzi na pytania ankiety wynika, że niemal wszyscy badani (91%) darzą swoje dzieci pełnym zaufaniem, w części odwzajemnianym przez nastolatków, ponieważ niemal połowa (48%) rodziców doświadcza sytuacji, w których ich nastoletnie dziecko jako pierwsze przychodzi do nich ze swoim problemem i 46% badanych stwierdza, że ich syn/córka tylko czasami mówi im o swoich trudnościach. Większość badanych (87%) stwierdza, że ich dzieci w rozmowach poruszają tematy związane ze szkołą i nauką oraz tematy dotyczące spraw osobistych młodzieży, ich emocji, rozwoju (85%), a także tematy dotyczące relacji z rówieśnikami, zagrożeń płynących z używania substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze napoje energetyzujące), palenia papierosów, e-papierosów, spędzania czasu wolnego. Natomiast tylko połowa respondentów wskazuje, że ich dzieci poruszają tematy związane z zagrożeniami w internecie, dotyczące panowania nad stresem czy rozwiązywania konfliktów. Odpowiedzi ankietowanych wskazują, że rodzice posiadają wiedzę na temat swoich dorastających dzieci. Niemal wszyscy badani (98%) znają wyniki w nauce swoich dzieci, wiedzą co ich córka/ syn robi po lekcjach (91%), znają koleżanki i kolegów swoich nastolatków (87%), wiedzą na co ich dzieci wydają pieniądze i znają problemy swoich dzieci (87%). Nieco mniej (75%) badanych zna plany na przyszłość swoich dzieci, a tylko połowa rodziców orientuje się na temat aktywności ich dzieci w sieci. Jednocześnie zdecydowana większość badanych (89%) deklaruje, że jest świadoma zagrożeń czyhających na ich dzieci w internecie (cyberprzemoc, grooming, seksting, patotreści). O ile ponad połowa rodziców (64%) zauważa, że ich nastolatkowie rozpoznają fake newsy, zagrażające treści w internecie (co trzeci ankietowany nie ma takiej pewności) to już tylko 32% rodziców stwierdza, że ich córka/syn dokonuje krytycznej analizy tych treści i bezpiecznie korzysta z sieci, natomiast niemal 2/3 rodziców nie ma takiej pewności. Badanie wykazało, że prawie wszyscy ankietowani (98%) posiadają pełną wiedzę na temat wpływu substancji psychoaktywnych na organizm nastolatka i wykazują w tym zakresie wysoką czujność

i umiejętność rozpoznania - 95% rodziców deklaruje, że potrafiliby zauważyć, czy ich dziecko jest pod wpływem tych substancji (alkohol, narkotyki, dopalacze) i co za tym idzie odpowiednio reagować. Rodzice dostrzegają także zagrożenie uzależnienia się ich dzieci od używania telefonów – 90% badanych stwierdza, że ich córka/syn nie wyobrażają sobie codziennego życia bez telefonu, ponad połowa (56%) zauważa, że dzienny limit korzystania z telefonu przez ich dzieci przekracza 4 godziny, co trzeci diagnozowany podaje limit od 2 do 4 godzin, a tylko nieliczni – 10% podkreślają, że czas korzystania z telefonu przez ich dziecko nie przekracza 2 godzin dziennie. Rodzice są baczными obserwatorami swoich dzieci i jak wskazują ich odpowiedzi zauważają na co dzień ich stany emocjonalne i samopoczucie. Co trzeci badany stwierdza, że na ogół jego dziecko jest szczęśliwe, natomiast zdecydowana większość (80%) zauważa, że młodzież czasami odczuwa przygnębienie, ale radzi sobie ze swoimi emocjami i problemami wieku dorastania, także co trzeci badany dostrzega trudne stany emocjonalne u swoich dzieci, takie jak smutek, obojętność, poczucie osamotnienia. Zdecydowana większość rodziców podkreśla, że ich nastolatki w trudnych stanach emocjonalnych oraz w sytuacjach stresogennych sięgają po konstruktywne rozwiązania takie jak: wsparcie i rozmowy z rodzicami, rozmowy z przyjaciółmi, słuchanie muzyki, czy podejmowanie wysiłku fizycznego. Niemal połowa badanych zauważa, że młodzież w kryzysie ucieka w świat wirtualny. Obserwowane są także takie zachowania, jak wyładowanie złości i smutku przez krzyk, płacz czy wulgaryzmy. Rodzice nie wskazują natomiast, aby ich dzieci w sytuacjach trudnych sięgały po substancje psychoaktywne. W opinii zdecydowanej większości rodziców (91%) ich dzieci czują się w szkole bezpiecznie. Wśród czynników obniżających poczucie bezpieczeństwa nielicznych uczniów, rodzice wskazali na nieprawidłowe relacje rówieśnicze, stres szkolny, agresywne zachowania kibiców miejscowych klubów piłki nożnej, brak zrozumienia u nauczycieli dla trudności edukacyjnych ucznia. Rodzice wymienili kilka incydentalnych, niebezpiecznych sytuacji, z którymi spotkało się ich dziecko na terenie szkoły, takich jak: nękanie, prześladowanie, wyśmiewanie – zachowania tego typu miały miejsce w szkole i w sieci. Co trzeci badany dostrzega, że jego dziecko przeżywa trudności związane z pobytem w szkole – najistotniejsze trudności dotyczą: relacji rówieśniczych, trudności w nauce, dostosowanie się do wymogów i warunków w szkole. Jednocześnie niemal 3/4 (73%) rodziców stwierdza, że ich dzieci utrzymują pozytywne relacje z rówieśnikami, a co piąty badany zauważa, że dziecko potrafi nawiązać relację, ale ma trudność z utrzymaniem jej na dłużej. Tylko nieliczni rodzice dostrzegają problem swoich dzieci polegający na braku umiejętności podejmowania interakcji społecznych. Respondenci podkreślają, że w sytuacjach trudnych wspierają swoje dzieci rozmowami, wyrozumiałością

i akceptacją, szukają pomocy u wychowawcy, pedagoga/ psychologa lub w rodzinie. Co piąty badany szuka wsparcia u specjalistów w szkole i poza nią – psychiatra/psycholog/pedagog. Udzielone przez rodziców odpowiedzi wskazują na pełne zaufanie, jakim darzą oni kadrę pedagogiczną szkoły – 94% z nich jest gotowych szukać wsparcia w szkole dla swojego dziecka w sytuacjach trudnych. W pierwszej kolejności rodzice zwracają się po pomoc do wychowawcy klasy (73%) ale także do pedagoga/psychologa szkolnego (23%) lub w wyjątkowych sytuacjach do dyrektora szkoły.

Ankietowani rodzice przedstawiają swoje propozycje dotyczące reagowanie w szkole w sytuacjach problemowych tak, aby szkoła dawała poczucie bezpieczeństwa uczniom:

- konsekwentna postawa wobec uczniów notorycznie naruszających zasady zachowania w szkole(palenie papierosów, picie alkoholu),
- organizowanie spotkań z psychologiem na tematy dotyczące problemów zgłaszanych przez uczniów,
- zapewnienie uczniom wsparcia psychologa szkolnego,
- zaangażowanie wychowawców sprawy uczniów
- zapewnienie monitoringu w miejscach, gdzie uczniowie mogą czuć się mniej bezpiecznie(np. szatnie) oraz dyżury nauczycieli w okolicach toalet.

Uzyskane od rodziców opinie o funkcjonowaniu uczniów w szkole pozwalają na określenie czynników ryzyka zagrożeń wieku dorastania, należą do nich:

1. Brak dostatecznego wglądu w aktywność młodzieży w sieci
2. Nieprawidłowe relacje rówieśnicze oparte na agresji, przemocy, braku tolerancji i empatii
3. Oświadczenie osamotnienia, obojętności, smutku i trudnych emocji w wieku dorastania
4. Oświadczenie trudności w nauce i spowodowanego nimi stresu szkolnego

Badani wyłonili trzy grupy czynników, które najbardziej chronią młodzież przed zagrożeniami wieku dorastania, przypisując im równorzędne znaczenie. Należą do nich:

1. Spójna postawa rodziców i nauczycieli w zakresie stawiania uczniom wymagań i granic
2. Prowadzenie zajęć wychowawczo-profilaktycznych
3. Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów

Nieco mniejsze znaczenie, ale także istotne jako czynniki chroniące rodzice przypisują:

1. Organizowaniu wycieczek i imprez szkolnych
2. zaangażowaniu uczniów w wolontariat
3. Organizowaniu pomocy uczniom z trudnościami w nauce

Wnioski:

1. Wspierać uczniów w radzeniu sobie z trudnościami w nauce – rozpowszechniać i praktykować w klasach techniki skutecznego uczenia się
2. Realizować zajęcia wychowawcze rozwijające kompetencje emocjonalno- społeczne uczniów
3. Podejmować działania oparte na współpracy uczniów (projekty, prezentacje, akcje charytatywne, wolontariat)
4. Współpracować z rodzicami w zakresie realizowania spójnej postawy wychowawczej wobec uczniów

Analiza ankiet – czynniki chroniące i czynniki ryzyka wg NAUCZYCIELI

Ankietowani nauczyciele, wysoko oceniają kwestię bezpieczeństwa w szkole – 97%, a relacje pomiędzy uczniami w zespole klasowym na dobre – 92%. Ponadto 87% ankietowanych nauczycieli nie zauważa na co dzień przejawów dyskryminacji, agresji czy przemocy wśród uczniów. Zdaniem 47% nauczycieli uczniowie niechętnie realizują obowiązek szkolny. 100% nauczycieli postrzega swoje relacje z uczniami na poziomie dobrym i zadowalającym. 31% ankietowanych nie potrafi określić relacji uczniów z rodzicami. Niepokojący jest fakt, że nauczyciele zauważają wśród uczniów na co dzień uczucia: przygnębienia, obojętności oraz trudności z radzeniem sobie z emocjami i problemami. Wskazane przez nauczycieli problemy ,które najczęściej dotyczą uczniów to: uzależnienie od telefonu, trudności w nauce, problemy w relacjach z rówieśnikami, uzależnienie od internetu (portali społecznościowych). 84% nauczycieli uważa, że potrafi rozpoznać ucznia pod wpływem substancji psychoaktywnych i 40% nauczycieli uważa, że w szkole istnieje problem ich zażywania. Tylko 38% nauczycieli

twierdzi, że uczniowie mają wiedzę na temat negatywnego wpływu na organizm substancji psychoaktywnych. Do kolejnych czynników zagrożenia wynikających z badania przeprowadzonego wśród nauczycieli zaliczyć można: używanie wulgaryzmów, zagrożenia pojawiające się w internecie (cyberprzemoc, mowa nienawiści, patotreści), uzależnienie od telefonu. Ankietowani nie mają wiedzy na temat umiejętności rozpoznawania przez uczniów fałszywych treści w internecie i mediach społecznościowych oraz krytycznej analizy tych treści. Nauczyciele zauważają, że w życiu dzieci/młodzieży ważne są następujące wartości: „rodzina ,przyjaźń, praca”. Czynniki chroniące wg nauczycieli to: spójna postawa rodziców i nauczycieli, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów, organizowanie pomocy dla uczniów z trudnościami w nauce oraz prowadzenie zajęć wychowawczo-profilaktycznych.

Podsumowanie analizy

Dla uczniów dom daje poczucie bezpieczeństwa. Nauczyciele zauważają, że w życiu młodzieży ważne są następujące wartości: „rodzina ,przyjaźń, praca”. W szkole większość uczniów darzy zaufaniem swojego wychowawcę i w razie problemów zwróciłaby się do niego o pomoc, a co piąty do pedagoga szkolnego. Uczniowie uważają, że w środowisku szkolnym jest bezpiecznie oraz panują jasne zasady, do których się dostosowują. Głównymi problemami, jakie uwidoczniła ankieta, mającymi wpływ na zdrowie psychiczne młodzieży oraz zwiększające ryzyko zachowań problemowych, to nieprawidłowe relacje rówieśnicze, brak tolerancji i empatii, doświadczanie osamotnienia, obojętności, smutku i trudnych emocji wieku dorastania, doświadczanie trudności w nauce i spowodowanego nimi stresu szkolnego. Uczniowie deklarują, że nagminnie używają wulgaryzmów, stosują używki (papierosy, alkohol i inne środki odurzające, napoje energetyczne), są uzależnieni od telefonu i Internetu. Ankietowani rodzice w większości przyznają, że mają dobry kontakt z dziećmi, często z nimi rozmawiają i pomagają w rozwiązywaniu problemów, nie oni jednak dostatecznego wglądu w aktywność ich dzieci w sieci. Rodzice i nauczyciele zauważają stany przygnębienia u młodzieży, uzależnienia od Internetu i telefonu. Nauczyciele w swoich odpowiedziach potwierdzają wysoki poziom bezpieczeństwa w szkole.

W związku z powyżej przedstawioną analizą wszystkich trzech ankietowanych grup, można wyszczególnić najistotniejsze czynniki chroniące i czynniki ryzyka.

Są to:

<u>Czynniki ryzyka</u>	<u>Czynniki chroniące</u>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Uzależnienia od papierosów i napojów energetycznych 2. Brak świadomości szkodliwości regularnego korzystania z mediów społecznościowych na zdrowie przez uczniów. 3. Obojętność uczniów na sprawy gospodarcze, polityczne i geopolityczne Polski 4. Brak dostatecznego wglądu w aktywność młodzieży w sieci 5. Nieprawidłowe relacje rówieśnicze oparte na agresji, przemocy, braku tolerancji i empatii 6. Doświadczanie osamotnienia, obojętności, smutku i trudnych emocji w wieku dorastania 7. Doświadczanie trudności w nauce i spowodowanego tym stresu szkolnego 8. Używanie wulgaryzmów, zagrożenia pojawiające się w internecie (cyberprzemoc, mowa nienawiści, patotreści), uzależnienie od telefonu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezpieczeństwo w środowisku rodzinnym i możliwość porozmawiania o problemach z rodzicami. 2. Muzyka, która pomaga radzić sobie uczniom w sytuacjach stresu lub złości. 3. Jasne zasady obowiązujące w szkole, których ogromna większość uczniów deklaruje, że przestrzega. 4. Wyjścia integracyjne. 5. Wychowawca, którego uczniowie wskazali, jako osobę spośród pracowników szkoły do której zgłosiliby się w razie problemów (ponad 50%). 6. Spójna postawa rodziców i nauczycieli w zakresie stawiania uczniom wymagań i granic 7. Prowadzenie zajęć wychowawczo-profilaktycznych Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów 8. Organizowanie pomocy dla uczniów z trudnościami w nauce

Podstawowe kierunki polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2024/2025:

1. Edukacja prozdrowotna w szkole – kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej, nauka udzielania pierwszej pomocy.
2. Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę. Edukacja dla bezpieczeństwa i proobronna.
3. Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży, ich zdrowia psychicznego. Rozwijanie u uczniów i wychowanków empatii i wrażliwości na potrzeby innych. Podnoszenie jakości edukacji włączającej i umiejętności pracy z zespołem zróżnicowanym.
4. Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie. Poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji, korzystanie z zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.
5. Kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz poprzez pogłębianie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym.
6. Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się przez całe życie poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz z instytucjami regionalnymi.
7. Praca z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego.

1. MISJA SZKOŁY

Zespół Szkół Gospodarczych jest placówką, w której każdy uczeń: zostanie przygotowany do nauki na wyższym etapie kształcenia; nauczy się poszerzać swoje kompetencje; opanuje umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji; będzie umiał korzystać z dóbr kultury oraz aktywnie uczestniczyć w życiu kulturalnym; rozwinie swoje zdolności i zainteresowania; będzie umiał znaleźć swoje miejsce w zjednoczonej Europie XXI wieku, pozna swoje słabe i mocne strony, dzięki czemu będzie wiedział, jak zaplanować dalszą edukację na miarę posiadanych możliwości; nauczy się społecznie akceptowanych zachowań, które ułatwią mu podejmowanie współpracy z innymi; stanie się odpowiedzialny za zdrowie własne i innych oraz za stan środowiska naturalnego, zostanie wychowany w oparciu o wartości uniwersalne oraz w duchu tradycji swojego miejsca urodzenia. Nasza szkoła funkcjonuje po to, by rodzice naszych uczniów: aktywnie uczestniczyli w kształtowaniu systemu wartości u swoich dzieci, byli partnerami przy podejmowaniu działań wychowawczych, brali czynny udział w życiu szkoły, otrzymywali pełną informację o osiągnięciach młodzieży, otrzymywali fachową pomoc psychologiczno-pedagogiczną.

2. SYLWETKA UCZNIĄ I ABSOLWENTA

Dążeniem szkoły jest przygotowanie uczniów do efektywnego funkcjonowania w życiu zawodowym, społecznym oraz podejmowania samodzielnych decyzji w poczuciu odpowiedzialności za własny rozwój.

Uczeń ZSG:

- posiada gotowość do zdobywania wiedzy i umiejętności zawartych w programach nauczania przedmiotów w danej klasie,
- jest kreatywny,
- posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych,
- rozwija swoje zainteresowania i zdolności uczestnicząc w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, zawodach sportowych i innych,
- systematycznie uczestniczy w zajęciach lekcyjnych i praktycznych,

- przestrzega zasad kultury bycia w sytuacjach szkolnych i życiowych,
- aktywnie uczestniczy w życiu szkoły i klasy,
- zna i stosuje się do wewnątrzszkolnych przepisów,
- rozwija postawę czytelniczą,
- reaguje na niewłaściwe postawy kolegów,
- jest otwarty na potrzeby innych, angażuje się w prace o charakterze wolontariatu,
- dba o kulturę słowa – nigdy nie używa wulgarnych słów,
- nie ulega nałogom, nie szkodzi zdrowiu własnemu i innych,
- dba o bezpieczeństwo swoje i innych,
- dba o estetyczny wygląd zewnętrzny na co dzień, nosi strój odświętny w czasie uroczystości szkolnych,
- okazuje szacunek wobec symboli narodowych i religijnych,
- godnie reprezentuje szkołę,
- przestrzega zasad bezpiecznego korzystania z Internetu oraz krytycznie analizuje informacje dostępne w sieci.

Uczeń kończący szkołę, posiada następujące cechy:

- kieruje się zasadami etyki i moralności ,
- zna i stosuje zasady dobrych obyczajów i kultury bycia,
- szanuje siebie i innych, jest odpowiedzialny za siebie i innych,
- prezentuje aktywną postawę w promowaniu dbałości o środowisko naturalne,
- zna historię i kulturę własnego narodu i regionu oraz tradycje szkoły,
- przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny życia, a także ochrony przed chorobami zakaźnymi (np. COVID-19) i cywilizacyjnymi,
- zna i rozumie zasady współżycia społecznego,
- jest tolerancyjny,
- korzysta z różnych źródeł wiedzy i informacji, racjonalnie wykorzystuje narzędzia i technologie informatyczne,

- jest ambitny, kreatywny, odważny, samodzielny,
- posiada wiedzę na temat współczesnych zagrożeń społecznych i cywilizacyjnych, podejmuje odpowiedzialne decyzje w trosce o bezpieczeństwo własne i innych,
- zna zasady ochrony zdrowia psychicznego (w tym w sytuacji kryzysowej wywołanej epidemią COVID-19) oraz czynniki chroniące przed zagrożeniami wynikającymi z długotrwałej izolacji społecznej i reżimu sanitarnego),
- rozumie związek między pogorszeniem się stanu zdrowia psychicznego a podejmowaniem zachowań ryzykownych i problemów z tym związanych (np. stosowanie substancji psychoaktywnych, przemocy),
- szanuje potrzeby innych i jest chętny do niesienia pomocy,
- jest odporny na niepowodzenia,
- integruje się z rówieśnikami i prawidłowo funkcjonuje w zespole,
- korzystając z Internetu i mediów społecznościowych potrafi odróżniać rzetelne informacje od „fake newsów” oraz krytycznie oceniać odbierane treści.

3. CELE OGÓLNE, DZIAŁANIA WYCHOWAWCZE I PROFILAKTYCZNE

Działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) **fizycznej** – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych, w tym w zakresie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się epidemii COVID-19 oraz innych chorób cywilizacyjnych,
- 2) **psychicznej** – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej,

poszerzanie kompetencji i świadomości znaczenia wsparcia w sytuacji kryzysowej osób z najbliższego otoczenia uczniów (rodziców, nauczycieli i wychowawców, specjalistów w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, rówieśników),

- 3) **społecznej** – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych, kreowanie postaw prospołecznych w sytuacji kryzysowej (np. epidemia COVID-19, sytuacja kryzysowa uczniów z Ukrainy),
- 4) **aksjologicznej** – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia, rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej w sytuacjach kryzysowych zagrażających całemu społeczeństwu (np. rozprzestrzenianie się epidemii COVID-19,).

Działalność wychowawcza szkoły

Działalność wychowawcza szkoły obejmuje w szczególności:

- 1) współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta,
- 2) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych,
- 3) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych,
- 4) wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- 5) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami,

- 6) kształtowanie u uczniów postawy akceptacji i ciekawości poznawczej wobec różnic kulturowych prezentowanych przez uczniów – cudzoziemców,
- 7) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów,
- 8) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów,
- 9) kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,
- 10) przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej,
- 11) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych,
- 12) wykształcenie u uczniów, nauczycieli i rodziców postrzegania sytuacji kryzysowych jako szansy na „zmianę” mogącą przynieść trwałe wartości (np. umiejętność zapobiegania bezradności będącej początkiem pogorszenia kondycji psychicznej człowieka i jej negatywnych skutków).

Działalność edukacyjna szkoły

Działalność edukacyjna w szkole polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Działalność edukacyjna szkoły obejmuje w szczególności:

- 1) poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.

Rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach,

- 2) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów,
- 3) doskonalenie kompetencji nauczycieli, wychowawców, rodziców w zakresie profilaktyki oraz rozpoznawania wczesnych symptomów depresji u dzieci i młodzieży,
- 4) poszerzanie wiedzy uczniów, nauczycieli, rodziców na temat wpływu sytuacji kryzysowej (np. wywołanej pandemią COVID-19, działaniami wojennymi na terenie Ukrainy) na funkcjonowanie każdego człowieka oraz możliwości uzyskania pomocy w szkole i poza szkołą,
- 5) kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
- 6) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
- 7) poszerzanie wiedzy uczniów na temat metod, przeciwdziałania chorobom cywilizacyjnym,
- 8) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej,
- 9) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego,
- 10) poszerzanie wiedzy uczniów na temat konsekwencji nadużywania multimediiów (uzależnienie cyfrowe),

11) poszerzanie wiedzy uczniów na temat konsekwencji zdrowotnych spożywania napojów energetycznych,

12) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki uzależnienia od multimediiów.

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, wpływu niskiego poziomu kondycji psychicznej na funkcjonowanie w życiu. Informacje skierowane są do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli, wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Działalność informacyjna szkoły

Działalność informacyjna szkoły obejmuje w szczególności:

1. Dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych i innych zagrożeń cywilizacyjnych.
2. Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
3. Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku obniżonej kondycji psychicznej, depresji, innych problemów psychologicznych i psychiatrycznych, jako skutków sytuacji traumatycznych i kryzysowych (np. działania wojenne na Ukrainie),
4. Przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

5. Przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów U S T A W Y z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw – dotyczy zakazu sprzedaży napojów energetycznych osobom poniżej 18 roku życia od dnia 1 stycznia 2024 r.
6. Wdrożenie przyjętych w szkole Standardów Ochrony Małoletnich w tym:
 - a) Zobligowanie nauczycieli wychowawców do systematycznego przypominania uczniom zasad ustalonych w ramach Standardów Ochrony Małoletnich,
 - b) Zapoznanie obecnych i nowozatrudnionych nauczycieli i innych pracowników szkoły z dokumentem Standardów Ochrony Małoletnich oraz zobowiązanie do ich przestrzegania.
 - c) Poinformowanie rodziców i opiekunów prawnych uczniów o Standardach Ochrony Małoletnich obowiązujących w Zespole Szkół Gospodarczych w Rzeszowie.
 - d) Powołanie zespołu specjalistów odpowiedzialnego za aktualizację i modyfikację szkolnych Standardów Ochrony Małoletnich.
7. Informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią oraz uzależnieniami od innych środków zmieniających świadomość,
8. Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku uzależnienia cyfrowego (np. możliwość udziału w Pilotażowym Programie skierowanym do dzieci i młodzieży uzależnionych od nowych technologii cyfrowych, rekomendowanym przez NFZ i Ministerstwo Zdrowia),
9. Udostępnienie informacji o możliwościach różnorodnego wsparcia uczniów z Ukrainy.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Działalność profilaktyczna szkoły

Działalność profilaktyczna szkoły obejmuje:

1. Wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.
2. Wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na ryzyko zachowań ryzykownych.
3. Wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.
4. Wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano objawy depresji lub obniżenia kondycji psychicznej, a także prowadzenie działań profilaktycznych wobec wszystkich uczniów szkoły.
5. Wspieranie uczniów i wychowanków, u których zaobserwowano uzależnienie od technologii cyfrowych, a także prowadzenie działań profilaktycznych wobec wszystkich uczniów szkoły (np. przekierowywanie ich uwagi na rozwój indywidualnych zainteresowań oraz angażowanie uczniów do aktywności w różnych dziedzinach).

Działania profilaktyczne obejmują w szczególności:

1. Realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych,
2. Przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
3. Kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych,
4. Poszerzenie kompetencji osób oddziałujących na uczniów (nauczycieli, rodziców, wychowawców, specjalistów) w zakresie wczesnego rozpoznawania objawów zaburzeń zdrowia psychicznego, objawów uzależnienia od technologii cyfrowych, objawów chorób cywilizacyjnych (np. nadwaga, brak aktywności fizycznej).
5. doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych.

4. GŁÓWNE ZADANIA PROFILAKTYCZNO - WYCHOWAWCZE WYZNACZONE NA ROK SZKOLNY 2024/2025

WNIOSKI i WSKAZANIA do Programu Wychowawczo-Profilaktycznego na rok szkolny 2024/2025

Ewaluacja przeprowadzona w czerwcu 2024r., a w szczególności wyniki ankiet przeprowadzonych wśród uczniów ich rodziców i nauczycieli, skłania do następujących wniosków:

1. zadania określone w programie były w większości realizowane i przyniosły założone efekty.

W szkole niezmiennie najbardziej **zauważanymi i efektywnymi działaniami** są:

- zapoznanie z normami obowiązującymi w szkole;
- budowanie prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej;
- eliminowanie z życia szkolnego agresji i przemocy rówieśniczej;
- uczenie sposobów wyrażania własnych emocji, radzenia sobie ze stresem i negatywnymi emocjami.

2. Obszary działań wychowawczo – profilaktycznych, **które należy wzmocnić** w pracy wychowawczo-profilaktycznej w następnym roku to:

- rozpoznawanie i eliminowanie sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym korzystanie ze środków psychoaktywnych (lekarstw bez wskazań lekarskich, papierosów, alkoholu i narkotyków);
- rozpoznawanie i eliminowanie niebezpieczeństwa związanego z nadużywaniem komputera, telefonu, Internetu oraz działanie na rzecz zapobiegania cyberprzemocy i fonoholizmu;
- minimalizowanie negatywnych skutków sytuacji kryzysowej uczenie sposobów rozpoznawania fałszywych treści w Internecie oraz krytycznej analizy odbieranych treści - wzmacnianie poczucia własnej wartości u uczniów - pomimo, że nauczyciele uważają, że ich działania w tym zakresie są efektywne, uczniowie i rodzice wciąż odczuwają deficyty w pracy z uczniem w tym zakresie,
- sugerowane przez ankietowanych uczniów, rodziców i nauczycieli modyfikacje działań wychowawczo-profilaktycznych:

Więcej zajęć profilaktycznych, dotyczących treści programu, poświęconych m. in. higienie zdrowia psychicznego oraz praktycznym sposobom radzenia sobie z trudnymi sytuacjami w rodzinie, jak również w relacjach rówieśniczych;

- więcej spotkań z pedagogami szkoły;
- okazywanie większej uwagi i empatii w relacjach nauczycieli z uczniami.

3. Dodatkowe wnioski dla nauczycieli opracowane przez zespół pedagogów szkolnych badających skuteczność pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole:

- w ramach zajęć dydaktyczno-wyrównawczych należy wskazywać uczniom konkretny zakres do opanowania oraz podkreślać to co uczniowie już potrafią, np. zamiast powiedzieć: “Nie umiesz chemii”, powiedz: “Nie opanowałeś jeszcze tego rozdziału/tematu”.
- wśród uczniów istnieje potrzeba przeprowadzenia zajęć na temat relacji rówieśniczych.
- należy zacieśniać współpracę wychowawcy z uczniami, zwrócić uwagę na jej wspierający charakter.

Wnioski z ewaluacji zostały ujęte w szczegółowych kierunkach działań profilaktyczno-wychowawczych na rok szkolny 2024/2025.

W bieżącym roku szkolnym najważniejsze działania w **pracy wychowawczej** będą ukierunkowane na:

- wspomaganie rozwoju ucznia w sferze emocjonalnej, społecznej i twórczej,
- wzbudzanie poczucia przynależności do grupy,
- umacnianie prawidłowego funkcjonowania uczniów w grupie społecznej w szkole, w klasie (integracja),
- rozbudzanie poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości,
- budowanie poczucia tożsamości regionalnej i narodowej,
- przeciwdziałanie przemocy, agresji i uzależnieniom,
- przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych,

- troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo podopiecznych, nauczycieli i rodziców,
- minimalizowanie negatywnych skutków sytuacji kryzysowej wśród uczniów, wywołanej działaniami wojennymi na terenie Ukrainy.

Zadania profilaktyczne na bieżący rok szkolny programu to:

- zapoznanie z normami zachowania obowiązującymi w szkole,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- kształtowanie nawyków prozdrowotnych,
- rozpoznawanie sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym korzystanie ze środków psychoaktywnych (lekarstw bez wskazań lekarskich, papierosów, alkoholu i narkotyków),
- przeciwdziałanie problemom związanym z trudnościami w nauce poprzez przybliżanie technik szybkiego uczenia,
- eliminowanie z życia szkolnego agresji i przemocy rówieśniczej,
- rozpoznawanie niebezpieczeństw związanych z nadużywaniem komputera, Internetu i mediów społecznościowych, telefonów komórkowych,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów, podkreślanie pozytywnych doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom ukształtować pozytywną tożsamość,
- wzmacnianie poczucia przynależności do grupy oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia,
- uczenie sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem i negatywnymi emocjami,
- uczenie sposobów rozpoznawania fałszywych treści w Internecie oraz krytycznej analizy odbieranych treści,
- uczenie dbałości o zdrowie psychiczne oraz wzmacnianie poczucia oparcia w najbliższym środowisku (rodzina, nauczyciele, specjaliści) w sytuacjach trudnych.

5. FORMY REALIZACJI ZADAŃ

Program wychowawczo-profilaktyczny został dostosowany do potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów, poprzedzony diagnozą tych potrzeb. Odpowiada również na potrzeby zgłoszone przez rodziców nauczycieli i środowiska lokalnego. Podstawowe sposoby realizacji zadań i działań wychowawczo-profilaktycznych będą obejmowały m.in.:

1. Propagowanie modelu wartości opartego na uniwersalnych zasadach i normach społecznych poprzez:

- omówienie norm współżycia społecznego w zespołach klasowych,
- poszanowanie godności osobistej, nietykalności osobistej i bezpiecznych warunków pobytu w szkole.

2. Wdrażanie uczniów do samorządności i życia w demokratycznym społeczeństwie poprzez:

- wybór Samorządu Uczniowskiego jako reprezentacji społeczności uczniowskiej,
- opracowanie regulaminu i planu działania Samorządu Uczniowskiego,
- przeprowadzenie demokratycznych wyborów do trójek klasowych i Rady Samorządu Uczniowskiego,
- uchwalenie kalendarza imprez szkolnych,
- organizacja uroczystości, imprez, zabaw, konkursów i projektów.

3. Kształtowanie kultury i etyki zawodowej poprzez:

- ocenę własnej pracy podczas realizowania praktyki zawodowej,
- analizę godności i etyki zawodowej.

4. Kształtowanie rozwoju intelektualnego i emocjonalnego uczniów, rozpoznawanie oraz dbanie o rozwój zainteresowań i zdolności uczniów poprzez:

- poszerzanie wiedzy ucznia na temat osobowości człowieka poprzez organizowanie pogadanek i dyskusji w zespołach klasowych,

- inspirowanie uczniów do poznawania siebie i swoich możliwości, motywowanie do samokształcenia,
- stosowanie pochwał, nagród i stypendiów dla wyróżniających się uczniów,
- umiejętna stymulacja i dowartościowywanie uczniów posiadających niskie poczucie własnej wartości, przeprowadzenie zajęć na temat mocnych stron wychowanków,
- organizowanie uczniom pomocy w nauce,
- aktywizowanie uczniów poprzez powierzanie im zadań odpowiadających ich indywidualnym predyspozycjom,
- zachęcanie uczniów do udziału w konkursach, turniejach, olimpiadach i rozgrywkach sportowych,
- organizowanie zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań.

5. Rozwijanie przedsiębiorczości i inicjatywy poprzez:

- zachęcanie uczniów do udziału w projektach, podejmowania inicjatyw na rzecz klasy, szkoły, środowiska lokalnego,
- realizację tematów związanych z kształtowaniem postawy przedsiębiorczości, analizy rynku pracy i jego potrzeb,
- angażowanie młodzieży do działalności na rzecz społeczności klasowej, szkolnej i lokalnej,
- uświadomienie wartości pracy (praca jako dobro, wartość, prawo człowieka).

6. Wdrażanie poczucia odpowiedzialności, obowiązkowości i dyscypliny.

7. Tworzenie uczniom warunków do nabywania umiejętności planowania, organizowania i oceniania własnej nauki oraz przejmowania za nią odpowiedzialności poprzez:

- systematyczne i konsekwentne egzekwowanie od uczniów przestrzegania Statutu Szkoły,
- utrzymywanie dyscypliny w zakresie frekwencji i punktualnego przychodzenia na zajęcia,

- wdrażanie kulturalnego sposobu zachowania się na imprezach szkolnych i pozaszkolnych,
- monitoring przyjętych przez uczniów obowiązków i zleconych do wykonania prac, w celu rozbudzenia odpowiedzialności za podjęte zobowiązania.

8. Kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich poprzez:

- poznawanie dziedzictwa kultury narodowej postrzeganej w perspektywie kultury europejskiej i światowej,
- organizowanie i uczestniczenie w obchodach świąt i uroczystościach państwowych,
- przygotowywanie tematycznych gazetek i wystaw,
- przeprowadzanie pogadek, projekcji filmów o tematyce patriotycznej i historycznej, wykorzystanie treści programów nauczania w tym zakresie,
- omawianie zasad funkcjonowania organów i urzędów państwowych oraz samorządowych, zapoznanie z Konstytucją RP, prawami i obowiązkami obywatela,
- poszerzanie wiedzy o Rzeszowie, wycieczki klasowe,
- gromadzenie materiałów informacyjnych i popularyzowanie wiedzy o Unii Europejskiej, obchody Święta Unii Europejskiej.

9. Kształtowanie świadomej postawy ekologicznej poprzez:

- budzenie zainteresowania i przyjaznej postawy wobec środowiska naturalnego (konkursy ekologiczne, olimpiady, gazetki, prezentacje, referaty, akcje ogólnopolskie),
- zajęcia tematyczne w nowoczesnych pracowniach ekologiczno-przyrodniczych oraz w szkolnej „pracowni pod chmurką”,
- realizację edukacyjnych programów ekologicznych np. „Starodrzew Wita ZSG”, „OZE i efektywność energetyczna”, etc.

10. Podnoszenie umiejętności i sprawności posługiwania się językiem polskim i językami obcymi poprzez:

- udział młodzieży w tematycznych konkursach i olimpiadach,

- codzienna dbałość o poprawne posługiwanie się językiem polskim przez wszystkich pracowników szkoły,
- podnoszenie sprawności posługiwania się językami obcymi, organizowanie praktyk językowych, wymiany międzynarodowej, wycieczek,
- rozwijanie i promowanie literackiej twórczości uczniowskiej.

11. Rozpoznawanie potrzeb wychowanków (materialnych, wychowawczo-opiekuńczych, rozwojowych i edukacyjnych) poprzez:

- bieżący monitoring zachowań sygnalizujących potrzeby i problemy wychowanków.

12. Prowadzenie działalności profilaktycznej, wychowawczej i pomoc uczniom w rozwiązywaniu problemów poprzez:

- wykorzystywanie tematyki lekcyjnej na wszystkich przedmiotach do szerzenia wiedzy o uzależnieniach, wynikających z nich zagrożeniach oraz sposobach zapobiegania uzależnieniom,
- organizowanie spotkań ze specjalistami z zakresu profilaktyki,
- realizację programów profilaktycznych,
- współpracę z instytucjami w zakresie przeciwdziałania przestępstwom, zachowaniom ryzykownym i uzależnieniom wśród młodzieży,
- dążenie do efektywnego zagospodarowywania czasu wolnego ucznia poprzez zachęcanie do udziału w kołach zainteresowań, konkursach, akcjach charytatywnych, imprezach szkolnych, itp.,
- konsekwentne eliminowanie zachowań nieakceptowanych społecznie m.in.: postaw agresji i przemocy wśród młodzieży.

13. Kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz poprzez pogłębianie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym.

- wykorzystywanie tematyki lekcyjnej do kreowania zadań wymagających myślenia analitycznego,

- udział młodzieży w tematycznych konkursach i olimpiadach,
- zachęcanie uczniów do udziału w projektach, podejmowania inicjatyw na rzecz klasy, szkoły, środowiska lokalnego,
- wykorzystanie elementów gier, zabaw logicznych i eksperymentów w nauczaniu interdyscyplinarnym

14. Prowadzenie różnorodnych zajęć z wychowawcą.

Obligatoryjne tematy zajęć do zrealizowania na godzinach wychowawczych:

- 1) Szkolny tutorial - ZSG krok po kroku. (Kadra kierownicza, specjaliści BHP najważniejsze miejsca w szkole)
- 2) Zespół Szkół Gospodarczych rys historyczny (patron – Mikołaj Spytek Ligęza).
- 3) Standardy Ochrony Małoletnich. Procedury zapewnienia bezpiecznego pobytu w szkole.
- 4) Organizacja życia i pracy w ZSG - prawa i obowiązki ucznia. Podstawowe dokumenty szkoły.
- 5) Moje pierwsze dokumenty: cv , podanie, list motywacyjny.
- 6) Jak Cię widzą tak Cię piszą - higiena osobista, estetyczny wygląd.
- 7) Każdy inny, wszyscy równi. Tolerancja.
- 8) Jak dbam o siebie? Kształtowanie zachowań służących zdrowiu.
- 9) Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej – jestem odpowiedzialny za region i ojczyznę.
- 10) Jesteśmy grupą - pomagamy sobie i współpracujemy.
- 11) Bezpieczny Internet - racjonalne poruszania się w sieci oraz krytyczna analiza informacji.
- 12) Higiena i techniki pracy umysłowej.
- 13) Zagrożenia naszej osobowości - skutki uzależnień.
- 14) Jak radzić sobie ze stresem.
- 15) Bezpieczne wakacje - nasze plany.

Dodatkowe przykładowe tematy zajęć:

- Przeciwdziałanie agresji/przemocy
- Rozmawiamy o problemach. Mediacje i negocjacje
- Asertywność – własna wartość, szacunek do siebie i innych
- Efektywna komunikacja interpersonalna
- Samoocena - poczucie własnej wartości. Moje mocne/ słabe strony, plany i cele życiowe
- Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej
- Motywacja do nauki, systematycznej frekwencji na zajęciach szkolnych
- Depresja, zaburzenia lękowe i zaburzenia nastroju. Sposoby radzenia sobie z trudnościami
- Jak radzić sobie ze stresem
- Stop uzależnieniom
- Zdrowy styl życia (zdrowe odżywianie, sterydy, otyłość, COVID – 19, suplementy)
- Moja odpowiedzialność za środowisko naturalne
- Wolontariat – działania na rzecz innych. Rozwijanie empatii i wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka
- Tolerancja – poszanowanie odmienności innych
- Savoir – vivre na co dzień
- Bezpieczeństwo w sieci
- Moja szkoła (poszanowanie mienia szkoły)
- Krytyczna analiza treści w Internecie i mediach społecznościowych
- Zaznajomienie z zagrożeniem bezpieczeństwa i zdrowia. Jak reagować na zaistniałe zagrożenia.

6. EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności. Coroczna ewaluacja programu profilaktyczno-wychowawczego prowadzona będzie poprzez:

- obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- analizę dokumentacji,
- przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- rozmowy z rodzicami,
- wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,
- wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli, analizy przypadków.

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie w każdym roku szkolnym przez zespół ds. Ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego powołanego przez Dyrektora szkoły.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny Zespołu Szkół Gospodarczych w Rzeszowie został uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Szkoły w dniu 26.09.2024r.